

Handläggare

Petra Nordin

Regeringskansliet
Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Remissyttrande – Ny museipolitik

Museiutredningen 2014/2015 (SOU 2015:89), Diariennr. Ku2015/02515/KL

Sammanfattning

Region Östergötland har möjlighet att lämna remissyttrande avseende utredningen ”Ny museipolitik”. Region Östergötland yttrar sig över förslag som berör regionens ansvarsområden och kommunal verksamhet.

Den aktuella utredningen om ny museipolitik tar ett större och bredare grepp än tidigare utredningar. Utredningen ”Ny museipolitik” beskriver både på ett tydligt och intressant sätt historiken, behovet och förslaget för en ny inriktning avseende den statliga museipolitiken.

Grundtanken att markera de offentligt styrda museernas fria ställning som kunskapsinstitutioner, samt stärka deras mandat och ansvar genom en museilag, ställer sig Region Östergötland bakom.

Enligt förslaget ska lagen omfatta det allmänna museiväsendet i form av statliga museer, regionala museer, kommunala museer och övrigt offentligt styrda museer.

Utredningen presenterar tankar om museiområdet förvaltningsstruktur genom förslaget om en ny myndighet, Myndigheten för museer och utställningar. Att stärka strukturen för museiområdet, oavsett om det rör sig om lokala, regionala eller centrala museer är Region Östergötland positiva till men är tveksamma till om en ny myndighet fullt ut är lösningen på detta. För Region Östergötlands del är det extra intressant att Museiutredningen, i sina samtal med de regionala museiaktörerna, utgått från frågan om hur den statliga kulturpolitiken i framtiden kan stödja museerna i alla delar av Sverige.

Ett viktigt perspektiv i utredningen är att man identifierat att stora delar av sektorns resurser är uppknutna till strukturer som inte hanterar utvecklingsfrågor. Bristen på "fria medel" och den allmänna så kallade "projektifieringen" har även identifierats i Region Östergötland dialoger med verksamhetsområdet. Att skapa ett system där den innehållsliga granskningen sköts kollegialt av museisektorn, likt högskolesektorns system, är Region Östergötland också positiva till men ser att det behöver utredas mera. Det som också bör beaktas, och eventuellt utredas, är vad det skulle innebära att museistatistiken inte skulle hanteras av Myndigheten för Kulturanalys likt annan offentlig statistik.

Synpunkter på förslagen

10.2 - 10.3 Förslag om ny inriktning och att slå fast museernas ställning i en museilag

Genom förslaget om en museilag betonas museiområdets viktiga roll i processerna för samhällets demokratiska utveckling inom sitt verksamhetsfält och Region Östergötland ställer sig bakom tankarna om lagstiftning. Samtidigt vill vi betona vikten av att man via en lag inte får hamna i detaljstyrning, utan att det är av vikt att den liknar de principer som finns idag för bibliotekslagen.

Lagförslaget är tänkt att omfatta det allmänna museiväsendet, och man menar att det ska avgränsas av kriteriet att verksamheten är offentligt styrd. Även om förslaget är brett definierat så misstänker vi att en del större museer som idag är stiftelser riskerar att komma i kläm. Det vill säga att de inte räknas till de allmänna museerna för att de har mindre än hälften av sin styrelse eller ledning utsedda från det offentliga.

Region Östergötland är även positiva till förslaget om en ny och lite annan museidefinition än ICOM:s nu rådande. Förslagets betoning på de publika delarna av ett museums verksamhet gör att t ex även de lokala konsthallarna kan omfattas av museilagen när det gäller principerna för att ställa ut, vilket vi tror är bra. Ansvaret att förmedla ett reflekterande förhållningssätt och öppenhet för olika berättelser och perspektiv stärker även principen om armlängds avstånd och blir i så fall ett viktigt verktyg när budskap som kan uppfattas som obehagliga istället för trevliga och roliga, ska presenteras publikt.

10:5 Förslag om att inrätta en ny myndighet för museifrågor

Förslaget om att inrätta en ny myndighet med syfte att arbeta med museiområdets gemensamma frågor och samverkansprojekt är Region Östergötland mer tveksamma till.

Vi ser att museiområdet behöver både en stärkt struktur och ekonomi för att komma längre än idag när det gäller stora och mer komplexa frågor som berör området, så som exempelvis digitaliseringsfrågan. Sedan 2012 är Östergötland med i kultursamverkansmodellen, där regional museiverksamhet är ett av flera områden i kulturplanen. Att skilja ut och särbehandla

museiområdet från modellen känns fel gemtemot andra konst- och kulturområden. Men det är ingen tvekan om att området som helhet behöver en gemensam förstärkning. Ett tänkbart alternativ skulle kunna vara att Statens Kulturråd ges ett uppdrag och förstärkning (personella och ekonomiska) att hantera de utvecklingsfrågor och samverkansfrågor som rör museiområdet generellt.

Förslaget om att inrätta ett statsbidrag på 28 miljoner för utvecklingsprojekt skulle utgöra skillnad även för lokala och regionala museer. Helt andra möjligheter skulle ges att initiera och arbeta med t ex samverkansprojekt mellan olika museer, som inte finns på liknande sätt inom ramen för samverkansmodellen idag. Det nämnda bidraget är pengar som skulle frigöras genom att lägga ned Riksställningar. Vad det skulle innebära att lägga ned deras verksamhet, och hur man skulle kunna flytta över deras framgångsrika omvärldsbevakning och armkroksresor till Statens Kulturråd, måste i så fall utredas vidare.

Frågan om den nationella museistatistiken ser vi också att den fortsätter att hanteras av Myndigheten för Kulturanalys likt annan offentlig kulturstatistik.

Kvalitetssäkring

Inom kultursektorn generellt är det branschen själv som bedömer och definierar kvalitetsaspekterna. Region Östergötland tror att skapandet av ett mer formaliserat kvalitetssystem som bygger på dessa strukturer, och som liknar högskolornas, skulle stärka museiområdet men behöver utredas ytterligare.

Anita Jernberger
Ordförande Regionutvecklingsnämnden

Andreas Capilla
Regionutvecklingsdirektör